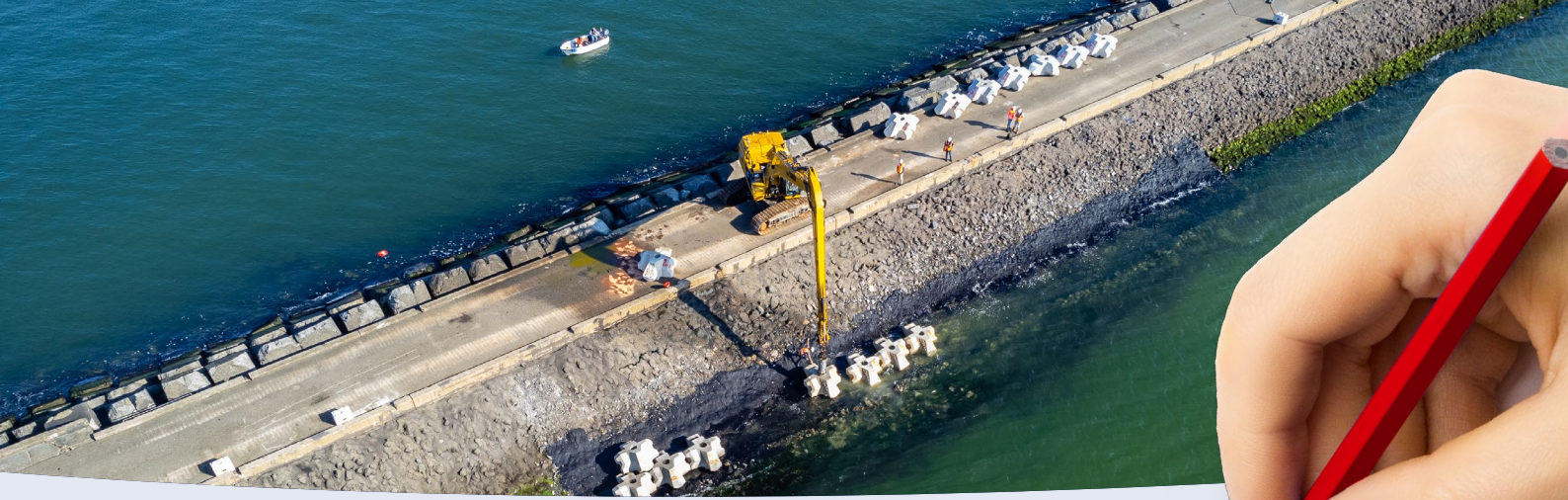

Bouwend Nederland Inbreng Verkiezingsprogramma's Waterschapsverkiezingen 2027

Nederland staat voor grote opgaven in waterkwaliteit, klimaatadaptatie en ruimtelijke ontwikkeling. Waterschappen spelen daarin een sleutelrol. Met dit manifest doet Bouwend Nederland, de branchvereniging van bouw- en infrabedrijven, een concrete oproep: maak werkbare, voorspelbare en uitvoerbare keuzes.

We richten ons op drie rollen van waterschappen: opdrachtgever, regelgever en vergunningverlener. Schoon en voldoende water staat voor ons niet ter discussie. Daarom hebben wij onder andere met Natuurmonumenten en andere maatschappelijke partijen [een manifest hierover aangeboden aan de Tweede Kamer en aan de minister van I&W.](#)

Opdrachtgever

De komende bestuursperiode van waterschappen valt samen met een uitzonderlijk grote wateropgave:

- Klimaatadaptatie (droogte, wateroverlast, zeespiegelstijging);
- Realisatie van de KRW doelen voor het einde van 2027;
- Grootschalige vervanging en uitbreiding van zuiveringen en waterkeringen;
- Groei van de woningbouwopgave en andere ruimtelijke druk

Deze opgaven vragen een historisch hoge investering van de bouw- en inframarkt, terwijl capaciteit, stikstof en netcongestie de uitvoering compliceren. Waterschappen en de markt kunnen de wateropgave alleen realiseren als zij samen optrekken. Met focus op uitvoerbaarheid, voorspelbaarheid en capaciteit. Dit heeft de bouw- en infrasector nodig:

Om de schaarse capaciteit in de markt optimaal te benutten:

- Werk met meerjarige investeringsprogramma's met een looptijd van 10-15 jaar;
- Stem projecten tussen waterschappen af om pieken en dalen in de markt te voorkomen, en houd rekening met marktcapaciteit, leveringsketens en prijsontwikkelingen.

- Ontwikkel en gebruik een gezamenlijke, actuele projectenkalender;
- Uniformeer eisen, processen en contractvormen. Beperk onnodige projectspecifieke eisen.

Betere samenwerking opdrachtgever-opdrachtnemer leidt tot minder faalkosten, hogere kwaliteit, meer innovatie en een evenwichtiger risicoverdeling:

- Pas structureel bouwteam- en tweefasenaanpak toe bij complexe projecten;
- Betrek de markt vroegtijdig bij ontwerp- en uitvoeringskeuzes;
- Investeer in langdurige samenwerkingsrelaties; portfolio in plaats van projecten centraal;
- Houd projecten aantrekkelijk en haalbaar in de tijd;
- Zet in op realistische verduurzamingseisen rond o.a. emissies en circulariteit;
- Geef ruimte voor innovatie via prestatie-eisen in plaats van middelvoorschriften, en zet in op pilots en opschaling.

Regelgever

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in Nederland verbetert, maar nog niet genoeg om eind 2027 de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te halen. Dit verwachten wij van waterschappen:

- **Nationaal beleid als uitgangspunt, geen lokale koppen.** Het Rijk werkt aan nieuwe wetgeving voor (tijdelijke) onttrekkingen, bijvoorbeeld bij bouwputbemalingen. Tegelijkertijd passen diverse waterschappen de bepalingen over onttrekkingen in hun Waterschapsverordening aan. Breng de Waterschapsverordening in lijn met het wetsvoorstel van het Kabinet en zet daar geen extra lokale koppen op tenzij dat ecologisch en hydrologisch onderbouwd is;
- **Toets relevante bepalingen aan de KRW.** Strijdigheid met de KRW of onvoldoende eco- en hydrologische onderbouwing kan ertoe leiden dat de rechter bepalingen onverbindend verklaart. Met veel onzekerheid en werk voor het waterschap en bedrijven als gevolg.

Klimaatadaptatie

De afgelopen jaren is veel gediscussieerd over water & bodem sturend in de ruimtelijke ordening. Klimaatverandering maakt het noodzakelijk om water & bodem een centrale plek te geven

in ruimtelijke keuzes. Tegelijkertijd wegen ook maatschappelijk noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen en technische mogelijkheden mee.

- **Bepaal welk risico aanvaardbaar is.** Bij woningbouw houden partijen terecht steeds meer rekening met de mogelijke risico's van zware regenbuien. Wel is de vraag: waar moet de grens liggen? Bij een bui die 1 x per 10 jaar kan voorkomen, 1 x per 25 jaar, 1 x per 50 jaar, 1 x per 100 jaar enzovoorts? Weeg evenwichtig af welk risico aanvaardbaar is.
- **Leg in beleid of de Waterschapsverordening een 'ja, tenzij'-beleid vast.** Met de Omgevingswet is het basis uitgangspunt voor nieuwe activiteiten veranderd van 'nee, mits' naar 'ja, tenzij'. Bij het bepalen van bouwlocaties speelt de (grond) waterhuishouding een belangrijke rol, en waterschappen schatten risico's soms anders in dan bedrijven of medeoverheden. Dat begrijpen wij. De Omgevingswet vraagt waterschappen om met initiatiefnemers in gesprek te gaan wordt over wat in redelijkheid mogelijk is – waarbij 'nee' ook een uitkomst kan zijn. We vragen dit "ja, tenzij"-uitgangspunt vast te leggen in beleid of in de Waterschapsverordening.

Vergunningverlener

- **Creëer een overzicht van lozingsvergunningen.** Landelijk ontbreekt een goed (totaal)overzicht van lozingsvergunningen: welke stoffen in welke hoeveelheden mogen geloosd worden? Dit maakt halen van de KRW-doelen moeilijker. Creëer dat overzicht en deel het met Rijk en medeoverheden, zodat duidelijk wordt waar herziening prioriteit heeft;
- **Lozingsvergunningen moeten regelmatig worden gezien en waar nodig herzien.** Helaas worden lozingsvergunningen niet regelmatig gezien en herzien waar nodig. Hierdoor is de Europese Commissie een inbreukprocedure tegen Nederland gestart.
- **Breng bronnen en effecten van indirecte lozingen in kaart.** Op veel plekken ontbreekt dit nog. Zo wordt duidelijk hoe indirecte lozingen bijdragen aan het niet halen van KRW doelen, en kunnen waterschappen effectieve maatregelen nemen..

Tot slot

De uitdagingen waar Nederland voor staat vragen om waterschappen die niet alleen doelen stellen, maar ook uitvoering mogelijk maken. Dat betekent: duidelijke keuzes, voorspelbare regels en ruimte voor samenwerking met de sector. Wij leveren daaraan graag een actieve bijdrage, met kennis van uitvoerbaarheid en praktijkervaring uit duizenden projecten. Wij hopen dat onze aandachtspunten een plek krijgen in uw verkiezingsprogramma en gaan hierover graag in gesprek. Voor meer informatie en contactgegevens ga naar bouwendnederland.nl/verkiezingen.

